

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет Економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО

Декан факультету

[Signature]
Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
«08» 09 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

[Signature]
Анатолій ПІСЛЯХІН
«08» 09 2022

Система менеджменту якості
ПРОГРАМА

Виробнича практика з підприємництва та бізнес-технологій

Освітньо-професійна програма: «Підприємництво та бізнес-технології»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	1	2	135/4.5	135	Диф. залік
Заочна	1	2	135/4.5	135	Диф. залік

Індекс РМ – 6-076-2/21– 2.2.1.1.

РМ – 6-076-2з/21– 2.2.1.1.

СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022

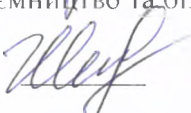
	Система менеджменту якості. Програма виробничої практика з підприємництва та бізнес-технологій	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05-01-2022
	Стор. 2 із 12		

Програма практики розроблена на основі робочих навчальних планів РМ-6-076-2/21, РМ-6-076-23/21 затверджених «28» 08 2021р., спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології».

Програму розробив

 Доцент _____ Оксана ШКОЛЕНКО

Гарант ОПП «Підприємництво та бізнес-технології»

 Доцент _____ Оксана ШКОЛЕНКО

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол від «05» 04 2022 р. № 5.

Завідувач кафедри _____ Оксана ЧУМАК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування від «07» 04 2022 р. № 7.

Голова НМРР
 Доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки _____ Анатолій ТОФАНЧУК

	Система менеджменту якості. Програма виробничої практика з підприємництва та бізнес-технологій	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05-01-2022
	Стор. 3 із 12		

1. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА ПРО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» включає базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності діяльність необхідних для майбутньої професійної діяльності, бакалаврів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, здатних вирішувати певні проблеми і задачі за умови оволодіння системою загальних та фахових компетентностей.

ОПП «Підприємництво та бізнес-технології» передбачає теоретичну та практичну підготовку в сферах бізнес-проекування і консалтингу, інформаційного і технологічного забезпечення ефективності, конкурентоспроможності й інноваційності бізнесу. Акцент робиться на адаптації та впровадженні в професійну діяльність знань, аналітичних, комунікативних, організаторських, підприємницьких навичок інтегративного вирішення завдань з ведення підприємницької діяльності та використання бізнес-технологій.

2. ВІДОМОСТІ ПРО БАЗИ ПРАКТИКИ

Виробничу практику з підприємництва та бізнес-технологій здобувачі проходять на підприємствах, організаціях та установах (надалі – бази практики) галузі, з якими має договір університет, або ж на базі практики, з якою здобувач особисто уклав договір (незалежно від їх форми власності).

3. ЦІЛІ ПРАКТИКИ

У результаті проходження практики здобувач повинен:

знати:

- історію створення та розвитку підприємства (статутні документи, напрямки діяльності тощо);
- законодавчі і нормативні документи, які регламентують діяльність бази практики;
- особливості бізнес-процесів на підприємстві;
- сучасні бізнес-технології для ведення бізнесу;
- виробничу та організаційну структуру управління підприємства-бази практики;
- роботу основних виробничих та управлінських підрозділів (технологічний відділ, відділ праці і заробітної плати, відділ маркетингу, постачання, збуту, планово-економічний відділ, фінансовий відділ, бухгалтерія, тощо);
- цілі, завдання, принципи діяльності та функції підрозділів, які займаються планово-економічною діяльністю;
- *методичні підходи до здійснення аналізу планово-економічної діяльності;*
- ознайомитися з господарською діяльністю підприємства – бази практики (основними економічними показниками діяльності за останні 2-3 роки, в т.ч. обсягом виробництва (вартісного та натурального), засобами виробництва, чисельністю працюючих за категоріями, продуктивністю праці, витратами, прибутком, рентабельністю та інше);
- знати інформаційні технології (комп'ютерні програми, за допомогою яких реалізуються операції та угоди на підприємстві);
- конкурентну позицію об'єкту практики на місцевому та національному ринках;

	<p>Система менеджменту якості. Програма виробничої практики з підприємництва та бізнес-технологій</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05–01–2022
		Стор. 4 із 12	

ВМІТИ:

- аналізувати техніко-економічну документацію, статистичну інформацію для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства;
- аналізувати і давати оцінку діяльності підприємства, виявляти резерви підвищення ефективності його діяльності;
- застосовувати сучасні бізнес-технології в підприємницькій діяльності;
- складати економічні звіти;
- виявляти існуючі проблеми в діяльності підприємства;
- обґрунтовувати антикризову програму і пропонувати заходи щодо її реалізації ;
- самостійно виконувати планово-економічні розрахунки, пов'язані з плануванням діяльності підприємства;
- використовувати сучасний теоретичний і методичний інструментарій та практичні навички для вирішення реальних економічних і соціальних задач діяльності підприємства;
- досконало володіти обчислювальною технікою, яка використовується у роботі сучасних підприємств;
- розробляти і використовувати оптимальні методики аналізу та оцінки ефективності функціонування підприємств; професійно орієнтуватись у інформаційно-комунікаційних системах.

4. МЕТА ПРАКТИКИ

Метою даної практики є поглиблення та закріплення здобувачами теоретичних знань з самостійної роботи за спеціальністю, одержання здобувачами необхідних практичних навичок щодо обирання і систематизації інформаційно-аналітичного матеріалу про фінансово-економічні аспекти діяльності підприємства; дослідження системи управління підприємства; конкретних економічних та виробничо-господарських завдань, які входять до обов'язків фахівців з відповідної спеціальності на базі практики; оволодіння методологією проведення наукових досліджень та елементами наукового пошуку для розробки рекомендацій для покращення роботи підприємства.

5. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (далі – ЗК)

- ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

6. ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (далі – ФК)

- ФК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.
- ФК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності

	Система менеджменту якості. Програма виробничої практика з підприємництва та бізнес-технологій	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05-01-2022
		Стор. 5 із 12	

ФК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ФК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

ФК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.

ФК 6. Здатність до проведення стратегічного управління розвитком бізнес-структур, що забезпечить їх конкурентоспроможність й активізацію інноваційних бізнес-процесів, використовувати новітні методи управління та бізнес-технології для ефективної діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ФК 7. Здатність вести сучасний бізнес на новій технологічній основі, виконувати ділові операції та угоди з використанням електронних засобів в умовах розвитку цифрової економіки.

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організаційне та навчально-методичне керівництво практикою «Вступ до спеціальності» забезпечується кафедрою економіки та бізнес-технологій факультету економіки та бізнес-адміністрування (ФЕБА) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №37-38, ст. 2004), «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті» від 07.02.2020 р. та діючого відповідно до наказу ректора 651/од від 09.12.2021 року «Положення про організацію та проведення практики здобувачів Національного авіаційного університету».

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедри, які беруть безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика. Контроль і аналіз результатів практики здійснюється завідувачем кафедри економіки та бізнес-технологій.

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Роділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

8. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

№ п/п	Зміст роботи
1	Загальне знайомство із структурою бази практики, отримання загальної інформації про діяльність досліджуваного підприємства
2	Ознайомлення з установчими документами підприємства та звітами про його діяльність, розгляд статуту, штатного розпису, організаційної структури підприємства
3	Ознайомлення з посадовими інструкціями та обов'язками працівника, посаду якого займатиме здобувач на період практики.

	Система менеджменту якості. Програма виробничої практика з підприємництва та бізнес-технологій	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05-01-2022
	Стор. 6 із 12		

4	Вивчення, аналіз та оцінка чинного законодавства, нормативних та інструктивних матеріалів, що регулюють діяльність підприємства
5	Проведення аналізу фінансово-економічних результатів діяльності підприємства та показників його фінансового стану. Виконання необхідних розрахунків, складання аналітичних таблиць, схем, графіків, діаграм тощо
6	Характеристика цифровізація бізнес-процесів (у т.ч. електронних платіжних систем) на підприємстві
7	Характеристика та оцінка реалізації стратегії розвитку підприємства
8	Обґрунтування пропозицій для поліпшення результатів господарської діяльності досліджуваного підприємства
9	Формування звіту з практики

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Перед початком виробничої практики з підприємництва та бізнес-технологій здобувачі отримують індивідуальні завдання з метою набуття здобувачами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання науково-дослідних і виробничих проблем. Матеріали, отримані здобувачем під час виконання індивідуального завдання практики, можуть бути в подальшому використані при написанні кваліфікаційної роботи, для підготовки доповідей на наукові конференції, публікації статей та інших цілей.

Завдання: Здобувач має проаналізувати, які досліджуване підприємство (база практики) використовує для ефективного ведення бізнесу бізнес-технології (франчайзинг, лізинг, факторинг, аутсорсинг, кешбек, кластеризація, електронна комерція, IT-аутсорсинг, краудсорсинг, стратегія CRM та інші). Бізнес-технології – це не тільки вже наявні методики розвитку бізнесу, але і постійний та динамічний пошук нових рішень у підприємстві. Здобувач повинен виділити та охарактеризувати сучасні бізнес-технології, які застосовує досліджуване підприємство, оцінити вплив бізнес-технологій на результати діяльності досліджуваного підприємства, аргументувати висновки.

9. ПІДСУМКИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен досягти таких програмних результатів навчання (далі – ПРН).

ПРН1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

ПРН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

ПРН 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

	Система менеджменту якості.	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05-01-2022
	Програма виробничої практика з підприємництва та бізнес-технологій	Стор. 7 із 12	

ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

ПРН 12. Вміти здійснювати проектування бізнесу, застосовуючи сучасні управлінські інноваційні підходи, інформаційні технології, створюючи умови та потенціал підвищення ефективності функціонування та забезпечення конкурентоспроможності сучасних підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

ПРН 13. Вміти використовувати новітні технології при здійсненні операцій та угод в умовах діджиталізації бізнесу, як основного фактору розвитку сучасних підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кабінет Міністрів України: Офіційний сайт. URL: [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
2. Міністерство економіки України. : Офіційний сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України: Офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Державна служба статистики України: Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний портал Верховної Ради України: Офіційний сайт. URL: <https://rada.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: Офіційний сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
7. Світовий Банк. : Офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org.ru>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. №435-IV. Редакція від 11.06.2016р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua>
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV. Редакція від 25.06.2016. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Митний кодекс України від 07.06.2012р. 49155-VI. (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
12. Кодекс законів про працю України (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999р. No 996-XIV. ВВР України. (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

14. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
15. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-УІІ (Редакція від 28.09.2017) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
16. Закон України «Про підприємництво». Верховна Рада; Закон від 07.02.1991 № 698-XII (Редакція від 05.04.2015) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
17. Закон України "Про інститути спільного інвестування" від 05.07.2012р. № 5080-VI. Редакція від 09.12.2015р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
18. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010р. № 2464-VI. Редакція від 12.05.2016р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
19. Бажал Ю. М., Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ /за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. Київ: Пульсари, 2015. 278 с.
20. Болюх М.А., Бурчевський В.З., Горбатюк М.І. Економічний аналіз: Навч. посібник / За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. Київ: КНЕУ, 2011. 540 с.
21. Варналій З.С. Конкуренція і підприємництво: монографія. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2015. 463 с.
22. Виноградська А. М. Основи підприємництва : навч. посібник Київ: Кондор, 2008. 544 с.
23. Ганущак Т.В. Фінансова безпека бізнесу: навч. посіб. / ВНЗ "Київ. ун-т ринк. відносин". Київ : Ун-т "КРОК", 2016. 264 с.
24. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Грамота, 2016. 520 с.
25. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Київ.: Т-во «Знання», КОО, 2007. 559 с.
26. Губені Ю. Е. Підприємництво: навч. посіб. Львів: НВФ «Українські технології», 2012. 572 с.
27. Добрава Н.В. Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
28. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с.
29. Дудко П. М. Сучасні тенденції розвитку бізнес-технологій у підприємстві. *Проблеми економіки*. № 3, 2017.с.170-174.
30. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. Київ: Ельга–Н, КНТ, 2007. 780 с.
31. Єрмошко М. М. Комерційна діяльність посередницьких організацій: навч. посіб. Київ: НАУ, 2003. 344 с.
32. Житна І.П. Економічний аналіз господарської діяльності підприємств. Київ: Вища школа, 2010. 278 с.
33. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. –К.: «Центр учбової літератури», 2019. 292 с
34. Карпенко Н. В. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. Київ: АПСВТ, 2014. 109с.

35. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкуренентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.
36. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль:, ТНЕУ, 2016 304 с.
37. Основи підприємництва: Підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; /під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
38. Остапчук А. Д., Збарська А. В. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. посібник / за ред. професора В. К. Збарського. Київ: КиМУ, 2020. 273 с.
39. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
40. Сарай Н.І. Економічна діагностика. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Економіка підприємства» усіх форм навчання. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 165с.
41. Синиця Т. В., Осьмірко І. В. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. Харків: ХНПУ, 2020. 184 с.
42. Стратегічне управління: навч. посіб./ В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 272 с.
43. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник. Київ : “К.І.С.”, 2017. 932 с.
44. Филевич Л. Г. Комерційна діяльність: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Харків: ХДУХТ, 2014. 225 с.
45. Швиданенко Г. О., Ревуцька Н. В. Формування бізнес-моделі підприємства: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2021. 423с.

11. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачами вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 11.1.

Таблиця 11.1

№ з/п	Види робіт	кількість балів
1.1	Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
1.2	Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки	5
1.3	Виконання робіт на базі практики та їх оцінка керівником від бази практики (характеристика)	15
1.4	Виконання тематичного плану проходження практики	25
1.5	Виконання індивідуального завдання	25
1.6	Своєчасне складання, подання, якісне оформлення та захист	25

	Система менеджменту якості. Програма виробничої практика з підприємництва та бізнес-технологій	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.05-01-2022
		Стор. 10 із 12	

звіту з практики	
Усього	100

Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана здобувачем вищої освіти за результатами виконання та захисту практики в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відповідної заліково-екзаменаційної відомості, а також до навчального індивідуального плану студента та додатка до диплома, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

